

MAGDALENA RZEWUSKA

ORCID: 0000-0003-0718-7210

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

GŁOSA DO UCHWAŁY SN Z DNIA 13 KWIETNIA 2022 ROKU, SYGN. III CZP 76/22

Abstrakt: Przedmiotem opracowania jest analiza uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2022 roku o sygnaturze III CZP 76/22, w której sąd za dopuszczalne uznał zagrożenie „osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za ich niezrealizowanie (art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.) także wtedy, gdy w ugodzie użyto określenia, że uprawniony ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a pominięto będący odpowiednikiem prawa obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów”. Autorka pozytywnie ustosunkowała się do stanowiska SN wyrażonego w przywołanej uchwale oraz przedstawiła argumenty przemawiające za trafnością tezy sformułowanej przez sąd.

Słowa kluczowe: prawo do kontaktów z dzieckiem, obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów, zagrożenie zapłatą określonej sumy pieniężnej, ugoda, dziecko

UCHWAŁA SN Z DNIA 13 KWIETNIA 2022 ROKU, SYGN. III CZP 76/22

„Sąd opiekuńczy może zagrozić osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za ich niezrealizowanie (art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.) także wtedy, gdy w ugodzie użyto określenia, że uprawniony ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a pominięto będący odpowiednikiem prawa obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów”.

WPROWADZENIE

Teza głosowanej uchwały została zawarta w rozstrzygnięciu przedstawionego Sądowi Najwyższemu przez Sąd Okręgowy w K. zagadnienia prawnego następującej treści:

czy na podstawie art. 598¹⁵ § 2 k.p.c. możliwe jest zagrożenie osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za niezrealizowanie kontaktów z dzieckiem w terminach określonych w ugodzie zawartej przed sądem, jeżeli wskazano w niej, że osoba ta ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a nie wskazano, że ma też obowiązek realizowania kontaktów zgodnie z umową?

W głosowanej uchwale SN pozytywnie ustosunkował się do przedłożonego mu do rozpoznania zagadnienia prawnego, uznając, że:

sąd opiekuńczy może zagrozić osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za ich niezrealizowanie (art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.) także wtedy, gdy w ugodzie użyto określenia, że uprawniony ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a pominięto będący odpowiednikiem prawa obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów.

1. STAN FAKTYCZNY

Przed dokonaniem analizy głosowanej uchwały należy pokrótce przybliżyć stan faktyczny sprawy, na kanwie której doszło do wydania omawianego rozstrzygnięcia. 23 stycznia 2021 roku w sprawie, w której wnioskodawca A.M. (ojciec dziecka) wystąpił o zmianę określonych w orzeczeniu rozwodowym kontaktów z dzieckiem, doszło do zawarcia między stronami (rodzicami małoletniego D.M.) ugody przed Sądem Rejonowym w K. W ugodzie zgodnie ustalono, że ojciec dziecka ma prawo do kontaktów ze swoim dzieckiem, i wskazano, że kontakty te będą miały miejsce w dwie uzgodnione przez strony soboty i niedziele miesiąca w godzinach 10–16, jak również w innych wskazanych przez strony terminach.

Z uwagi na to, że ojciec dziecka nie respektował treści ugody dotyczącej wykonywania w uzgodnionych terminach kontaktów ze swoim dzieckiem, jego matka (K.B.) domagała się, by sąd zastosował wobec niego odpowiednie środki, które spowodują, że mężczyzna będzie należycie wykonywał swoje obowiązki wynikające z umowy. 10 maja 2021 roku SR w K. wydał postanowienie, mocą którego zagroził ojcu dziecka obciążeniem go obowiązkiem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz matki dziecka za niewykonywanie w ustalonych terminach prawa do kontaktów ze swoim dzieckiem.

Od postanowienia SR w K. ojciec dziecka wniósł zażalenie, żądając jego uchylecia i oddalenia wniosku. SO w K., rozpoznając zażalenie, powziął wątpliwość co do tego:

czy dopuszczalne jest zagrożenie uczestnikowi nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej w sytuacji, gdy w ugodzie sądowej będącej podstawą tego orzeczenia użyto sformułowania, że w określonych terminach „będzie miał prawo do osobistego nieprzerwanego kontaktu z małoletnim synem”, a nie zawarto w niej zobowiązania uczestnika do kontaktowania się z synem zgodnie z jej postanowieniami.

Tym samym SO w K. zwrócił się do SN o rozstrzygnięcie tej kwestii.

2. STANOWISKO SĄDU NAJWYŻSZEGO

SN zwrócił uwagę, że mocą ustawy z dnia 26 maja 2011 roku o zmianie ustawy — Kodeks postępowania cywilnego¹ przepisy dotyczące postępowania w sprawach o wykonywanie kontaktów z dzieckiem zostały umieszczone w grupie przepisów normujących postępowanie nieprocesowe — opiekuńcze. Przez to postępowanie w sprawach o wykonywanie kontaktów z dzieckiem prowadzone jest przez sąd opiekuńczy na zasadach odpowiednich dla postępowania opiekuńczego².

Rozpoznając przedstawione przez SO w K. zagadnienie prawne, SN powołał przepis art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.³, zgodnie z którym:

jeżeli osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem albo osoba, której tego kontaktu zakazano, narusza obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy zagrozi tej osobie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, stosując odpowiednio przepis § 1⁴.

Jednocześnie sąd zauważył, że „podstawą wdrożenia środków przewidzianych w art. 598¹⁵ k.p.c. jest stwierdzenie, że doszło do skonkretyzowania uprawnień i obowiązków co do czasu, miejsca i formy odbywania kontaktów z dzieckiem albo ich zaniechania”. Środki te nie są zaliczane do środków represyjnych z uwagi na to, że sąd, korzystając z nich, może jedynie zagrozić osobie uprawnionej do kontaktu z dzieckiem naruszającej obowiązki wynikające z ugody sądowej nakazaniem zapłaty określonej kwoty pieniężnej na rzecz tego, kto sprawuje pieczę nad dzieckiem. Dopiero wtedy, gdy osoba zagrożona uprzednio przez sąd nakazaniem zapłaty określonej kwoty pieniężnej nie realizuje wciąż spoczywającego na niej obowiązku, sąd na podstawie art. 598¹⁶ § 1 k.p.c. może zobowiązać ją do zapłaty określonej uprzednio sumy pieniężnej⁵.

O kontaktach rodziców z dziećmi i formach ich realizacji ustawodawca traktuje w art. 113 § 1 k.r.o.⁶ W przepisie tym mowa zarówno o prawie, jak i obowiązku rodziców oraz dzieci do utrzymywania wzajemnych kontaktów. Obowiązek rodziców utrzymywania kontaktów ze swoimi dziećmi jest więc obowiązkiem ustawowym⁷.

W przypadku stałego przebywania dziecka u jednego z rodziców ci ostatni powinni wskazać (mając na uwadze dobro dziecka oraz jego życzenia), w jaki spo-

¹ Dz.U. Nr 144, poz. 854.

² Uzasadnienie uchwały SN z dnia 13 kwietnia 2022 roku, sygn. III CZP 76/22.

³ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku — Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805).

⁴ Uzasadnienie uchwały SN...

⁵ *Ibidem*.

⁶ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku — Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).

⁷ Uzasadnienie uchwały SN...

sób drugi z rodziców będzie utrzymywał kontakty z dzieckiem. Jeśli rodzice nie dojdą w tym względzie do porozumienia, kwestie te rozstrzygnie sąd opiekuńczy (art. 113¹ § 1 k.r.o.)⁸.

Rodzice mogą także wyrazić wolę zmiany rozstrzygnięcia sądowego odnoszącego się do kontaktów ze swoim dzieckiem i zawrzeć w tym celu stosowną ugodę. W jej treści powinni skonkretyzować zarówno czas, miejsce, jak i formy kontaktów tego z rodziców, który nie sprawuje bieżącej pieczy nad dzieckiem⁹.

Celem ugodowego uregulowania terminów i form, w jakich rodzic niesprawujący bezpośredniej pieczy nad dzieckiem ma wykonywać z nim kontakty, jest co do zasady doprecyzowanie zachowań, które będą prowadziły do wykonania obowiązku generalnie określonego w art. 113 k.r.o. jako obowiązek kontaktowania się [z] dzieckiem, nie zaś zwolnienie z niego, także przez — sprzeczne z art. 113 k.r.o. — przemianowanie obowiązku na wyłącznie uprawnienie rodzica, z którego ten może, lecz nie musi korzystać¹⁰.

Przyjęcie, że wykonywanie kontaktów zgodnie z postanowieniami ugody jest jedynie prawem rodzica, pozostawałoby w sprzeczności z przepisem art. 113 k.r.o. Ponadto regulacje umiejscowione w art. 598¹⁷ § 1 i 2 k.p.c. przemawiają za tym, że wykonywanie doprecyzowanych w ugodzie kontaktów rodziców z dziećmi stanowi zarówno uprawnienie, jak i obowiązek rodziców. Tymczasem „Możliwość wydania orzeczenia na podstawie art. 598¹⁵ § 2 k.p.c. nie zależy od tego, czy w ugodzie sądowej użyte zostało sformułowanie, iż któryś z rodziców »ma obowiązek« realizowania ustalonych kontaktów”¹¹.

3. ANALIZA GŁOSOWANEJ UCHWAŁY

O tym, że kontakty między rodzicami a dziećmi „powinny stanowić przedmiot nie tylko prawa, ale i obowiązku rodziców”, traktowano już w samym uzasadnieniu projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 7 grudnia 2007 roku, wskazując, że jest to „w pełni zgodne z charakterem władzy rodzicielskiej i ułatwiać powinno stosowanie prawa dotyczącego kontaktów, jako instytucji zbliżonej w miarę możliwości swoim charakterem do instytucji władzy rodzicielskiej, która także stanowi prawo i obowiązek”¹².

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

¹² Uzasadnienie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy — Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw z dnia 7 grudnia 2007 roku (druk 629), s. 14, [http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/1E8CD BD5F38B2E25C125746700371126/\\$file/629.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/1E8CD BD5F38B2E25C125746700371126/$file/629.pdf) (dostęp: 24.11.2022); zob. P. Mostowik, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. serii K. Osajda, red. tomu M. Domański, J. Słyk, Warszawa 2022, art. 113 k.r.o., Nt 36.

W literaturze trafnie wskazano, że:

kontakt — pomimo ustawowego obustronnego prawa i obowiązku *prima facie* zbliżającego instytucję tę do tych o charakterze zobowiązaniowym — ma w istocie charakter rodzinnoprawny. W konsekwencji zarówno roszczenie, jak i sankcja z tytułu niewykonywania prawa i obowiązku przyjmują również charakter rodzinnoprawny¹³.

Niezbędnymi elementami treści stosunku rodzinnoprawnego jest prawo podmiotowe i skorelowany z nim obowiązek¹⁴.

Jedną z ważkich funkcji obowiązku kontaktowania się rodziców ze swoimi dziećmi jest zapewnienie ochrony przed uznaniem „dobrowolności uprawnienia”¹⁵. Spoczywający na rodzicach obowiązek utrzymywania kontaktów ze swoim dzieckiem koreluje z interesami samego dziecka¹⁶.

W doktrynie zwrócono również uwagę na różną intensyfikację obowiązku utrzymywania kontaktów między rodzicami a dziećmi. Trafnie zauważono, że zmienia się ona wraz ze starzeniem się rodziców i dzieci. Obowiązek rodziców utrzymywania kontaktów z dzieckiem jest najsilniejszy we wstępnym etapie życia ich dziecka. W przypadku dorosłego dziecka i starzejących się rodziców obowiązek utrzymywania kontaktów po stronie rodziców jest słabszy, natomiast jego natężenie nasila się po stronie dziecka¹⁷.

SN w uzasadnieniu głosowanej uchwały słusznie wskazał, że uznanie, jakoby wykonywanie kontaktów zgodnie z postanowieniami ugody stanowiło jedynie prawo rodzica, pozostawałoby w sprzeczności z art. 113 k.r.o.¹⁸

Warto mieć przy tym na względzie, że do ugody, która jest specyficznym rodzajem umowy, stosuje się przepis art. 65 k.c. dotyczący wykładni oświadczeń woli¹⁹. Zgodnie z jego treścią:

oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

W całej rozciągłości zgodzić się należy ze stanowiskiem SN wyrażonym w tezie głosowanej uchwały. Szkoda tylko, że w uzasadnieniu uchwały sąd nie zwrócił uwagi na to, że nie każde niezrealizowanie przez rodzica uprawnionego obowiązku

¹³ J. Zajączkowska, *Aspekty prawne kontaktów z dzieckiem*, „Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny” 2018, nr 1, pkt XIII.

¹⁴ H. Haak, A. Haak-Trzuskawska, *Pokrewieństwo i powinowactwo (pochodzenie dziecka, stosunki między rodzicami a dziećmi, przysposobienie). Komentarz do art. 61⁷–127 KRO oraz związanych z nimi regulacji KPC (art. 453–458, 579–589)*, Warszawa 2019, art. 113 k.r.o., nt A.3.

¹⁵ J. Zajączkowska-Burtowy, [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. M. Fras, M. Habdas, Warszawa 2021, art. 113 k.r.o., nt 18.

¹⁶ J. Zajączkowska, *Aspekty prawne kontaktów...*, pkt II.

¹⁷ *Ibidem*, pkt III i XIII.

¹⁸ Uzasadnienie uchwały SN...

¹⁹ Uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 19 maja 2016 roku, sygn. IV P 291/15, *Legalis* nr 2098734.

kontaktowania się z dzieckiem będzie podstawą zagrożenia nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz rodzica, który sprawuje pieczę nad dzieckiem²⁰. W przepisie art. 598¹⁵ § 2 k.p.c. wskazano bowiem, że jeśli osoba uprawniona do kontaktu z dzieckiem bądź osoba, której tego kontaktu zakazano, narusza obowiązki wynikające czy to z orzeczenia sądowego, czy to z ugody zawartej przed sądem bądź przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy zagrozi tej osobie nakazaniem zapłaty określonej kwoty pieniężnej na rzecz tego, kto sprawuje pieczę nad dzieckiem. Z wykładni językowej tego przepisu można co prawda wywieść, że jakiegokolwiek naruszenie obowiązku, który wynika z orzeczenia sądowego bądź z ugody zawartej przed sądem bądź przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, daje podstawę do sądowego zagrożenia nakazaniem zapłaty określonej kwoty pieniężnej, to jednak tego rodzaju zapatrywanie nie wydaje się do końca właściwe²¹. Należałoby przyjąć, że naruszenie, o którym mowa w art. 598¹⁵ § 2 k.p.c., powinno charakteryzować się dwoma istotnymi przymiotami: zawinieniem i istotnością²². Wydając rozstrzygnięcie w przedmiotowym zakresie, sąd powinien czuwać nad tym, ażeby żądanie strony wnoszącej o zagrożenie nakazaniem drugiej stronie zapłaty określonej kwoty pieniężnej nie było wykorzystywane jedynie w celu uzyskania przysporzenia majątkowego bądź szykanowania drugiej strony²³. Jak zważył Piotr Prus:

użycie [w art. 598¹⁵ k.p.c. — M.Rz.] sformułowania „sąd zagrozi” sugeruje, że w każdym przypadku naruszenia obowiązków (niezależnie od jego wagi) sąd wydaje postanowienie o zagrożeniu nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku. Rozwiązanie to wydaje się nieracjonalne, gdyż w pewnych sytuacjach wydanie takiego postanowienia przyczyni się do powstania lub zwiększenia skali konfliktu pomiędzy rodzicami, co jest sprzeczne z dobrem dziecka. Sąd powinien mieć zatem pewną swobodę orzekania w tym zakresie²⁴.

Tymczasem Elżbieta Holewińska-Łapińska zwróciła uwagę na to, że już

podczas prac parlamentarnych krytykowano brak uzależnienia zasądzenia odpowiedniej kwoty od winy osoby zobowiązanej do jej zapłaty, a także brak jednoznacznych powiązań wysokości „sumy przymusowej” przykładowo z wysokością minimalnego wynagrodzenia za pracę²⁵.

²⁰ Zob. J. Jagieła, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 3. *Komentarz do art. 425–729*, red. A. Marciniak, Warszawa 2020, art. 598¹⁵ k.p.c., nb 11, choć w odniesieniu do art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.

²¹ Tak *ibidem*, choć w odniesieniu do art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.

²² *Ibidem*, choć w odniesieniu do art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.

²³ *Ibidem*, choć w odniesieniu do art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.

²⁴ P. Prus, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany*, t. 2. *Art. 478–1217*, red. M. Manowska, Warszawa 2022, LEX/el., art. 598¹⁵ k.p.c., nt 4.

²⁵ E. Holewińska-Łapińska, *Sędziowska ocena efektywności stosowania przepisów o wykonywaniu kontaktów z dzieckiem (art. 598¹⁵–598²⁰ KPC) i ich adekwatność do potrzeb praktyki w świetle wyników badania ankietowego*, „Prawo w Działaniu. Sprawy cywilne” 2016, nr 25, s. 62. Na marginesie warto odnotować, że Trybunał Konstytucyjny w 2022 roku orzekł, iż: „Art. 598¹⁶ § 1 w związku z art. 598¹⁵ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim obejmują sytuacje, w których niewłaściwe wykonywanie lub niewykonywanie obowiązków związane jest z zachowaniem dziecka, niewywo-

Podobne spostrzeżenia nasuwają się po lekturze przepisu art. 598¹⁷ k.p.c., z którego — jak trafnie zauważył SN — wynika, że wykonywanie uregulowanych w ugodzie kontaktów rodziców z dziećmi jest zarówno uprawnieniem, jak i obowiązkiem rodziców²⁶. Przepis ten odnosi się do możliwości domagania się zwrotu wydatków poniesionych z tytułu przygotowania do uzgodnionego odbywania kontaktów. Trzymając się wykładni językowej przepisu, należałoby uznać, że takie roszczenie przysługuje niezależnie od tego, czy naruszenie (to znaczy niewłaściwe wykonywanie bądź też niewykonywanie) obowiązku utrzymywania kontaktów było zawinione, czy też nie²⁷. Tego rodzaju zapatrywanie nie wydaje się jednak trafne i pożądane, choćby z uwagi na to, że jego przyjęcie „mogłoby [...] prowadzić do nadużyć — żądania zwrotu wydatków w przypadku, gdy wykonanie obowiązków było obiektywnie niemożliwe albo bardzo utrudnione”²⁸. Tym samym należy uznać, że niewłaściwe wykonywanie bądź też niewykonywanie obowiązku utrzymywania kontaktów, o którym mowa w art. 598¹⁷ k.p.c., musi być zawinione²⁹. Jak zauważa Jacek Gudowski:

do rodzącego odpowiedzialność naruszenia obowiązków musi dojść z winy osoby zobowiązanej, przy czym stopień winy nie ma znaczenia. Jeżeli wina nie zostanie wykazana lub zobowiązany dokona ekskulpacji, przyznanie zwrotu wydatków nie będzie uzasadnione³⁰.

Przedstawiciele doktryny wskazują, że przepisy art. 598¹⁵–598²¹ k.p.c. dotyczące postępowania o należyte wykonywanie kontaktów niestety niejednokrotnie zawodzą. Nie są bowiem dostateczną gwarancją należytego wykonywania obowiązku kontaktów z dzieckiem, niejednokrotnie prowadząc do wzmożenia konfliktu między rodzicami³¹.

Dlatego też postulowane są zmiany w przedmiotowym zakresie. Jednym z postulatów jest wprowadzenie obowiązkowej mediacji lub terapii rodzinnej poprzedzającej zagrożenie sankcją o charakterze majątkowym³². Drugi postulat odnosi się do konieczności uzależnienia zagrożenia sankcją majątkową osoby nie-

łanym przez osobę, pod której pieczęć dziecko to się znajduje, są niezgodne z art. 48 ust. 1 zdanie drugie oraz art. 72 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej” — wyrok TK z dnia 22 czerwca 2022 roku, sygn. SK 3/20, Legalis nr 2704965. Stanowisko to należy uznać za właściwe. Wydaje się, że analogicznie należałoby ustosunkować się do regulacji umiejscowionej w art. 598¹⁵ § 2 k.p.c. w tożsamym zakresie. Por. R. Łukasiewicz, *Suma pieniężna na rzecz osoby uprawnionej do kontaktów a zachowanie małoletniego*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 22, s. 1128–1134.

²⁶ Uzasadnienie uchwały SN...

²⁷ J. Jagieła, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 3, art. 598¹⁷ k.p.c., nb 2.

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ J. Gudowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4. *Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, art. 598¹⁷ k.p.c., nt 4.

³¹ P. Woś, *Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej w postępowaniu cywilnym — sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem*, „Studia Prawnicze KUL” 2022, nr 1, s. 298.

³² E. Holewińska-Lapińska, *Sędziowska ocena efektywności...*, s. 70. Zob. też P. Woś, *Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej...*, s. 300.

należycie wykonującej bądź niewykonującej obowiązku kontaktowania ze swoim dzieckiem od winy umyślnej tej osoby³³.

PODSUMOWANIE

Stanowisko SN, zgodnie z którym „sąd opiekuńczy może zagrozić osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz osoby, pod której pieczę dziecko pozostaje, za ich niezrealizowanie (art. 598¹⁵ § 2 k.p.c.) także wtedy, gdy w ugodzie użyto określenia, że uprawniony ma prawo do kontaktów z dzieckiem, a pominięto będący odpowiednikiem prawa obowiązek realizowania uzgodnionych kontaktów”, należy uznać za poprawne. Za prawidłowością tego rodzaju zapatrywania przemawiają zarówno regulacje umiejscowione w art. 113 k.r.o. oraz art. 598¹⁷ § 1 i 2 k.p.c.³⁴, jak i reguły wykładni oświadczeń woli, o których ustawodawca traktuje w przepisie art. 65 k.c.

Jak wskazano, obowiązujące przepisy dotyczące zagrożenia obciążenia sankcją pieniężną rodzica, który nie realizuje kontaktów ze swoim dzieckiem, są zawodne, przez co należałoby się zastanowić nad ich nowelizacją³⁵. Niewątpliwie należy się jednak zgodzić z Pauliną Woś co do tego, że:

bez zrozumienia i współdziałania rodziców nie pomogą rozwiązania prawne przymuszające do należytego wykonywania kontaktów pod groźbą sankcji pieniężnej. Wiele zależy oczywiście od samych rodziców, ich cech osobowościowych, chęci wzajemnego zrozumienia i potrzeby zmiany ich nastawienia do siebie i zastanej sytuacji³⁶.

GLOSS TO THE RESOLUTION OF THE SUPREME COURT OF APRIL 13, 2022, III CZP 76/22

Summary

The subject of the publication is an analysis of the resolution of the Supreme Court of April 13, 2022, III CZP 76/22, in which the Court considered it admissible to threaten “the person authorized to contact the child by ordering payment of a specific sum of money to the person under whose custody the child remains for the failure to implement (Art. 598¹⁵ § 2 of the Code of Civil Procedure) also in situation when the settlement uses the term that the entitled person has the right to contact with the child, and omits the obligation to perform agreed upon contacts, which is the equivalent

³³ E. Holewińska-Łapińska, *Sędziowska ocena efektywności...*, s. 71.

³⁴ Uzasadnienie uchwały SN...

³⁵ P. Woś, *Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej...*, s. 298 n.; E. Holewińska-Łapińska, *Sędziowska ocena efektywności...*, s. 70 n.

³⁶ P. Woś, *Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej...*, s. 301.

of the law.” The author responded positively to the position of the Supreme Court expressed in the resolution. The author then presented arguments in favor of the accuracy of the thesis formulated by the Supreme Court.

Keywords: the right to contact with the child, obligation to carry out agreed contacts, the threat of payment of a certain amount of money, settlement, child

BIBLIOGRAFIA

- Gudowski J., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4. *Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016.
- Haak H., Haak-Trzuskawska A., *Pokrewieństwo i powinowactwo (pochodzenie dziecka, stosunki między rodzicami a dziećmi, przysposobienie). Komentarz do art. 61⁷–127 KRO oraz związanych z nimi regulacji KPC (art. 453–458, 579–589)*, Warszawa 2019.
- Holewińska-Łapińska E., *Sędziowska ocena efektywności stosowania przepisów o wykonywaniu kontaktów z dzieckiem (art. 598¹⁵–598²⁰ KPC) i ich adekwatność do potrzeb praktyki w świetle wyników badania ankietowego*, „Prawo w Działaniu. Sprawy cywilne” 2016, nr 25.
- Jagiela J., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego*, t. 3. *Komentarz do art. 425–729*, red. A. Marciniak, Warszawa 2020.
- Łukasiewicz R., *Suma pieniężna na rzecz osoby uprawnionej do kontaktów a zachowanie małoletniego*, „Monitor Prawniczy” 2022, nr 22.
- Mostowik P., [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. serii K. Osajda, red. tomu M. Domański, J. Słyk, Warszawa 2022.
- Pruś P., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany*, t. 2. *Art. 478–1217*, red. M. Manowska, Warszawa 2022, LEX/el.
- Woś P., *Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej w postępowaniu cywilnym — sprawy dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem*, „Studia Prawnicze KUL” 2022, nr 1.
- Zajączkowska J., *Aspekty prawne kontaktów z dzieckiem*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2018, nr 1.
- Zajączkowska-Burtowy J., [w:] *Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz*, red. M. Fras, M. Habdas, Warszawa 2021.